

Inicijativa ALAC:

Transparentnost Srbija uputila je predsednici Skupštine Srbije Maji Gojković inicijativu da ponovo, kao i pred parlamentarne izbore 2016. godine, pozove ovlašćene predlagачe da, u skladu sa članovima 99. i 100. Zakona o izboru narodnih poslanika, predlože kandidate za Nadzorni odbor koji bi u postupku sprovođenja izbora sprovodio opšti nadzor nad postupcima političkih stranaka, kandidata i sredstava javnog obaveštavanja u toku izbornih aktivnosti.

TS je u dopisu ukazala da Zakon o izboru predsednika Republike u članu 8. propisuje da izbore za predsednika Republike sprovedu organi koji sprovedu izbore za narodne poslanike i da se u pitanjima koja tim zakonom nisu posebno uređena shodno primenjuju odredbe zakona kojim se uređuje izbor i prestanak mandata narodnih poslanika. Stoga se odredbe o nadzornom odboru odnose i na kampanju za izbor predsednika.

Nadzorni odbor treba da ima deset članova od kojih polovinu članova imenuje Narodna skupština Republike Srbije na predlog Vlade Republike Srbije, a polovinu na predlog poslaničkih grupa u Narodnoj skupštini Republike Srbije iz reda istaknutih javnih radnika, pod uslovom da oni nisu članovi organa političkih stranaka koje učestvuju na izborima.

Nadzorni odbor:

1. prati predizborne aktivnosti i ukazuje na eventualne nepravilnosti u postupanju političkih stranaka, kandidata i drugih učesnika u izbornom postupku,
2. kontroliše postupanje sredstava javnog obaveštavanja u primeni odredaba ovog zakona koje se odnose na obezbeđivanje ravnopravnih uslova za predstavljanje podnosilaca izbornih lista i kandidata sa izbornih lista,
3. predlaže mere za poštovanje jednakosti kandidata u izlaganju njihovih programa,
4. obraća se javnosti radi zaštite moralnog integriteta ličnosti kandidata,
5. upozorava na postupke političkih stranaka organa uprave, kandidata i sredstava javnog obaveštavanja kojima se ometa izborna kampanja i ugrožava jednakost prava svih kandidata.

Ako bilo koji učesnik u izbornoj kampanji svojim ponašanjem poziva na nasilje, širi nacionalnu, versku ili rasnu mržnju ili podstiče na neravnopravnost polova, nadzorni odbor za izbornu kampanju bez odlaganja će dati inicijativu za pokretanje postupka pred nadležnim državnim organima.

Ako se sporazum o predstavljanju učesnika na izborima na javnom servisu ne zaključi u predviđenom roku, nadzorni odbor utvrdiće broj i trajanje emisija za ravnopravno predstavljanje podnosilaca izbornih lista.

Nadzorni odbor nije formiran od 2000. godine. Na poziv predsednice parlamenta upućen Vladi Srbije i poslaničkim grupama, pred izbore 2016. godine, predloge za izbor članova dostavile su poslanička grupa SPS (Jedinstvena Srbija je podržala predlog SPS) i poslanička grupa Demokratske stranke. Vlada Srbije,

kao ni poslaničke grupe SVM, SPO-DHSS, SDA – PDD, SDS – ZSS-ZS, PUPS, NS, SDPS, LSV i SNS nisu predložile nikoga, prekršivši tako Zakon o izboru narodnih poslanika i ostavivši još jedan izborni proces bez nadzora.

U dopisu predsednici parlamenta TS je navela da neodgovarajuća reakcija Vlade Srbije i pojedinih političkih partija na njen prošlogodišnji poziv ne bi trebalo da budu sputavajući faktor da i ove godine ispuni svoju zakonsku obavezu, već, naprotiv, podsticaj da istraje u zalaganju na poštovanju ovih zakonskih odredbi.

Prilog: Dopis TS predsednici Narodne skupštine

Народна скупштина

Републике Србије

председница Маја Гојковић

Поштована госпођо Гојковић,

у Републици Србији ускоро ће бити одржани избори за председника Републике. Тим поводом обраћамо Вам се са иницијативом да поново, као што сте учинили и пред парламентарне изборе 2016. године, позовете овлашћене предлагаче да, у складу са члановима 99. и 100. Закона о избору народних посланика, предложите кандидате за Надзорни одбор који би у поступку спровођења избора спроводио општи надзор над поступцима политичких странака, кандидата и средстава јавног обавештавања у току изборних активности.

Иако још није познато (као што сте и сами поменули у прошлонедељној изјави за медије) да ли ће истовремено са председничким бити одржани и ванредни парламентарни избори, подсећамо да Закон о избору председника Републике у члану 8. прописује да изборе за председника Републике спроводе органи који спроводе изборе за народне посланике и да се у питањима која тим законом нису посебно уређена сходно примењују одредбе закона којим се уређује избор и престанак мандата народних посланика. Стога се одредбе о надзорном одбору односе и на кампању за избор председника.

Сматрамо да неодговарајућа реакција Владе Србије и појединих политичких партија на Ваш прошлогодишњи позив не би требало да буду спутавајући фактор да и ове године испуните своју законску обавезу, већ, напротив, подстицај да истрајете у залагању на поштовању ових законских одредби.

У нади да ће Србија после 16 година добити Надзорни одбор у складу са Законом,

срдачно Вас поздрављамо

Београд, 20. фебруара 2017.

за Транспарентност Србија

програмски директор Немања Ненадић